

KALBOS ŠVENTĖ

**Nijolė
Dovidauskienė**
Rietavo Lauryno Ivinskio
gimnazijos direktoriaus
pavaduotoja ugdymui

Jau septintąjį kartą Rietavo Lauryno Ivinskio gimnazija organizavo Lietuvos mokinių komandinę lietuvių kalbos olimpiadą kalbininkui Andriui Ašmantui atminti. Į olimpiadą atvyko kitų Lietuvos gimnazijų komandos.

Rietavo Lauryno Ivinskio gimnazija šią olimpiadą ėmėsi organizuoti 2016 metais, nes buvo nuspręsta tokiu būdu pagerbti tarpukario Lietuvos Rietavo krašto kalbininką, pedagogą, publicistą Andrių Ašmantą ir kartu skatinti mokinių domėjimąsi lietuvių kalba.

Labai gražus bendradarbiavimas užsiėmė su Klaipėdos universitetu. Profesoriai, lektoriai ruošia olimpiados užduotis, vėliau taiso mokinių darbus. Laimėtojai gauna pereinamąjį žymenį, kurį įsteigė Andriaus Ašmanto sūnus Leonas Vaidotas Ašmantas – profesorius, habilituotas technikos mokslų daktaras, 1990–1993 m. Lietuvos energetikos ministras, buvęs ilgametis Rietavo kraštiečių klubo pirmininkas, Rietavo garbės pilietis. Garbusis Leonas Vaidotas Ašmantas kartu su Rietavo savivaldybe bei Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejumi yra šio renginio globėjai. Labai džiaugiamės muziejaus direktoriaus Vyto Rutkausko ir muziejaus darbuotojų paruošta paroda apie Andrių Ašmantą.

Andrius Ašmantas gimė 1906 m. vasario 24 d. Endriejavo valsčiuje, Tickinų kaime. Nuo 1919 m. – Rietavo gimnazijos I klasės moksleivis. Čia greitai įsitraukė į aktyvią veiklą, parašė pirmuosius straipsnius spaudai. Vėliau gyvenimo kelias vedė mokslo kryptimi: mokėsi Telšių gimnazijoje, įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo universitetą, pedagoginį darbą dirbo Daukanto mokytojų seminarijoje, „Aušros“ mergaičių, vėliau berniukų ir Kauno jėzuitų gimnazijose, nuo 1935 persikėlė į Klaipėdą. Ten buvo intensyvaus mokslinio darbo metai. Po trejų metų vėl grįžta į Kauną ir dirba šeštojoje gimnazijoje, po to skiriamas Kauno Vytauto Didžiojo universiteto lektoriumi, o nuo 1940 pereina į Vilniaus universitetą. 1941 m. staiga miršta, palaidotas Vilniaus Rasų kapinėse. 2006 m., minint Andriaus Ašmanto 100–ąsias metines, sūnaus Leono Vaidoto Ašmanto rūpesčiu išleistas pedagogikos ir literatūros mokslo straipsnių, studijų, paskaitų tekstų rinkinys „Sakomojo žodžio kultūra“. 2010 m. išleista Aldono Pupkio monografija „Andrius Ašmantas: gyvenimas ir kūryba“ bei Andriaus Ašmanto „Dienoraščiai, laiškai, bibliografija“.

Lietuvos mokinių komandinė olimpiada, skirta Andriui Ašmantui atminti, – netipinė. Tai tik kalbos olimpiada, joje nėra literatūros klausimų. Olimpiadoje rungtis ne pavieniai mokiniai, bet komandos. Gimnazijos atveža po dvi komandas – I (9) – II (10) kl. bei III (11) – IV(12) kl. komandas, kurias sudaro 5 mokiniai. Tokiu būdu vyksta bendradarbiavimas tarp mokinių, kalbos užduotys pasidaro nebetokios bauginančios, o ir pati kalba tampa savastimi. Kol mokiniai sprendžia užduotis, universiteto profesoriai mokytojams skaito paskaitas. Šiemet prof. dr. Albinas Drukteinis skaitė pranešimą tema „Vartosenos komentarai Praktinėje bendrinės lietuvių kalbos gramatikoje“, kol dėstytojai ir mokytojai taiso olimpiadinius darbus, mokiniams vyksta užsiėmimai, kuriuos šiemet vedė lektorė dr. Jūratė Grigaitienė ir universiteto studentai. Tai buvo „Teatro labirintai“.

Rietavo Lauryno Ivinskio gimnazijos komanda, laimėjusi žymenį, kartu su Klaipėdos universiteto dėstytojais, mokytojomis, prof. Ašmantu, gimnazijos administracija, Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejaus direktoriumi (ROKIM), savivaldybės atstove

Prieš apdovanojimus – linksmoji popietė: gimnazijos atsiveža trumpus prisistatymus. Šios valandėlės metu mokiniai, mokytojai, dėstytojai, šventės svečiai pajunta, kuo mokyklos savitos ir įdomios, kiek svarbi pati kalba žmogaus gyvenime. Šiemet į VII olimpiadą atvyko prof. V. L. Almantas su dukra ir vyru, Klaipėdos dėstytojai be aukščiau minėtų, doc. dr. Asta Baldinienė, doc. dr. Vaida Drukteinytė, gimnazijos – Gargždų „Vaivorykštės“ gimnazija, Klaipėdos raj., Kvėdarnos Kazimiero Jauniaus gimnazija, Šilalės raj. Mosėdžio gimnazija, Skuodo raj. Šilalės Simono Gaudiešiaus gimnazija, Švėkšnos „Saulės“ gimnazija, Šilutės raj. Telšių Džiugo gimnazija, Tverų gimnazija,

Rietavo sav. Šie metai Rietavo Lauryno Ivinskio gimnazijai buvo ypač sėkmingi: mūsų gimnazistai pirmą kartą per septynerius metus iškovojo pereinamąjį žymenį.

Kiekvienais metais į olimpiadą atvyksta įvairios mokyklos. Yra dalyvavę Kuršėnų Lauryno Ivinskio, Joniškio „Aušros“, Plungės „Saulės“, Telšių Žemaitės, Garliavos Juozo Lukšos, Pajūrio Stanislovo Biržiškio (Šilalės raj.), Šilutės pirmoji, Kulių (Plungės raj.), Ylakių (Skuodo raj.), Velžio (Panevėžio raj.), Raudondvario, Šiaulių Stasio Šalkauskio, Kužių (Šiaulių raj.) gimnazijos, Kulautuvos pagrindinė mokykla, Joniškio žemės ūkio mokykla. Trejus metus apie šią olimpiadą skelbė Švietimo ir sporto ministerijos patvir-

tintame Lietuvos mokinių dalykinių olimpiadų konkursų ir kitų renginių grafike. Vėliau buvo nuspręsta palikti pačioms mokykloms informuoti apie savo renginius.

Esame įsitikinę, kad Lietuvos mokinių komandinė lietuvių kalbos olimpiada kalbininkui Andriui Ašmantui atminti yra verta toliau tęsti savo veiklą, nes matome prasmę lavinti pilietiškumo kompetencijas, ugdyti mokinių suvokimą, koks svarbus gimtasis kraštas ir kalba, kuriais reikia ir reikės rūpintis. „Kalba, kaip kiekvienas žmogaus kūrinys, gali turėti įvairius tobulumo laipsnius. Kalba gerėja ir tobulėja, jei sąmoningai visi to jos gerėjimo ir tobulėjimo nori ir siekia“, – sakė kalbininkas Andrius Ašmantas.

Iš kairės į dešinę – ROKIM direktorius Vytas Rutkauskas, savivaldybės atstovė Jolanta Bertauskienė, Savivaldybės meras Antanas Černeckis, prof. V. L. Ašmantas